

Ҳамроқул Ризо

ЗАНГОРИ ДАРЁ
(шеърлар)

Тошкент
Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети
«ЕШ ГВАРДИЯ» нашриёти
1983

Сирдарёлик шоир Ҳамроқул Ризонинг «Ба-
ҳор келтирган қувонч» очерклар китоби, «Сир-
дарё қасидаси» шеърий тўплами ўқувчиларга
таниш. «Зангори дарё» тўпламида шоир Ватан
ва дўстга меҳрни, инсонга садоқат ва ҳурмат-
ни халқ қўшиқлари оҳанги, руҳида мадҳ этган.

Р $\frac{70403-14}{356(04)-83}$ —79—83 4702570200

© «Еш гвардия» нашриёти, 1983

ОНА-ЕР

Майсаларнинг мунчоғи шабнам,
Тушларингга гувоҳдир оқшом,
Насибангдур—тўлдирилган жом,
Шу она—ер бор экан, ошнам!
Олам гўзал кўринар кўзга,
Меҳр ортар нон билан тузга,
Ишонч, севинч кирар ҳар сўзга,
Шу она—ер бор экан, ошнам!
Соч-киприкка қўниб турар қор,
Гул тўшайди йўлингга баҳор,
Жўшиб оқар дарё-ю, анҳор,
Шу она—ер бор экан, ошнам!
Юлдуз имлар бир-бирин ҳар он,
Соябондир бошингга осмон,
Пахтазорда уйилар хирмон,
Шу она—ер бор экан, ошнам!
Керак эмас ўткинчи шуҳрат,
Юртга бўлсин қалбдаги ҳурмат,
Яшаш завқли, завқлидир меҳнат,
Шу она—ер бор экан, ошнам!
Она-ердир менинг Ватаним.
Гулдасталар терган чаманим,
Бир умрга тўйиб ўпганим,
Шу она—ер бор экан, ошнам!

Д О Н

Ҳаёт ташвишларидан
Қалбингга тушса тугун;
Уша тугун ечилар,
Ерга дон сочилган кун.

Қаҳ-қаҳ уриб кулади
Шу кун қаршингда олам.
Дон эккан кун ўзини
Енгил сезади одам.

Гулдай севиб авайлар,
Омоч билан молани.
Қучиб, ўпгиси келар
Шу кун деҳқон далани.

Ахир уйда боласин
Тўйдирган ҳам шу дон-ку.
Деҳқон зоти бор экан,
Дони унга жон — қон-ку

Дон мўл бўлсин деб, деҳқон,
Ишчининг қўлин тутди.
Бирга инқилоб қилиб,
Орзу ниятга етди.

Ерни онам деди-ю,
Буғдойни деди сингил.
Майсаларнинг ичида
Чопди шамолдай енгил.

Бошоқлар етилганда
У ҳам тўлди қудратга.
Хирмони уйилганда
Тўлди олқиш, шуҳратга.

Мана, дастурхон ёзиқ,
Уртада қуёшдай нон.
Шошмай бурдалаб уни,
Деди: «Олинглар, меҳмон!»

Қўллар чўзилди нонга,
Қалбда илиқ иштиёқ.
Шу онда ўйладим: «Нон—
Яшаш йўлида маёқ».

Юртим, ошсин шуҳратинг
Бугдой хирмони билан.
Мен деҳқонга шеър битай,
Жигарим-қони билан.

БАҲОР ҚУШИҒИН АЙТИБ КЕЛГ

Ноз билан ухлаган баҳор уйғанди,
Тоғ тушида нурга талпинди чечак.
Дилда илҳом қуши парвоз айлади
Бир қўшиқ айтишга ошиқди юрак.
Шалола куйлади тоғлар қўшиғин,
Дарёга интилди қувноқ ирмоқлар.
Лоладай тизилиб, жам бўлди қизлар,
Дуторни сайратди латиф бармоқлар.
Баҳор қўшиғини айтиб кел, дўстим!
Мен бўлсам қиш бўйи соғинган дўстни
Қутлаш учун чиқдим, қўлда гул билан
Бирор дўст севмаган қалб борми, айтгин,
Сенинг шаънингдадир бугунги ўлан.
Баҳор қўшиғини айтиб кел, дўстим!
Ўсма уруғини ерга сочди қиз,
Балки ўйлаган қош қоралигини.
Сумалак пиширди букилган кампир:
Эсга олиб ёшлик, барнолигини.
Ёшликни ёдингга солади баҳор,
Ва гўзал ҳис билан айлаб қўяр маст.
Шодлик, умид рамзи бўлган бу кўклам,
Юракларга олов солганлиги рост.
Баҳор қўшиғини айтиб кел, дўстим!
Дўстим, сен деб ниҳол экканимда ман,
Бир чинор умрини тиладим сенга.
Ойдин кечаларда кўкка тикилсам,
Юлдузлар сирли куй сўйлайди менга.
Табиат ҳақида дoston ўқувчи—
Кенгликлар бағрига тинмай чорлайди.
Сурмаранг водийнинг қайноқ нафаси
Деҳқон кўзларида нурдай порлайди.

УЧИБ БОРМОҚДА КАТЕР

Учиб бормоқда катер,
Атрофда оқ чайкалар.
Сени эркалаш учун,
Орол денгиз чайқалар.
Унинг кўм-кўк тўлқини,
Менинг яшил бешигим.
Учаётган катермас,
Менинг чопқир ёшлигим.

СУҶМОҶ

Сирдарёнинг бўйида,
Бор эди нурли сўқмоқ.
Бу сўқмоқдан келардик
Дарё бўйига ҳар чоқ.
Уша тошқин Сирдарё
Тарк этмаган оқмоқни.
Йиллар ўтди, улғайдик,
Ут қоплади сўқмоқни.
Сўқмоқ бўйлаб босилган
Излар энди йўқолган.
Лекин у меҳр бўлиб,
Юракда мангу қолган.

САЙҲОНЛИКДА

Сайҳонликка келган эдик
Завқдан юрак кулсин дея.
Унда кулранг қулунини—
Эмизарди бир бўз бия.
Кеча-кундуз шу бияга
Емиш бўлган сайҳон ўти.
Кулуниниң ҳалқумидан
Ўтар эди тоза сути.
Шу ҳолатда минг йил турар,
Бузмасалар оромини;
Ҳадя этиб боласини
Сутни эмас, соф қонини.
Оналикнинг меҳри билан
Порлар эди бия кўзи.
Эътиборин тортмасди ҳеч,
Шовқинлари дала-тузнинг.
Бир мағрурлик яширинган
Елларининг орасига,
Атрофдаги осойишлик
Чўккан кўзин қорасига.
Оналикнинг меҳрига мен
Қайта қойил қолдим шу кун.
Ахир фақат она меҳри—
Чорлаб турар яшаш учун.

ГУЗАЛ ХОВОСИМ

Қўшиқ

Баҳор гулларидай тоза жамоли,
Мирзачўл ерининг энг сулув холи,
Боғлари жаннатдай — асалли—болли,
Сенга зўр ихлосим,
Гўзал Ховосим!

Сен она қуёшнинг севган ўғлисан,
Ишга шай деҳқондай бели боғлисан,
Юраги оловли, кўзи чўғлисан,
Сенга зўр ихлосим,
Гўзал Ховосим!

Салқин боғларингда яйрар болалар,
Совет ерларида кулар лолалар,
Гул Ширин шаҳрида янграр яллалар,
Сенга зўр ихлосим,
Гўзал Ховосим!

Юксалар доимо пахтадан хирмон,
Жонажон Ватанда топдинг шараф-шон,
Меҳнат билан мадҳинг тилларда дoston,
Сенга зўр ихлосим,
Гўзал Ховосим!

АРИҚ БҮЙИДА

Ариқ буйида турар,
Қўшиқ айтиб қора тол.
Шохига қўнайин дер
Тунни ёритган ҳилол.
Атрофида пишганди
Деҳқон бобом арпаси,
Гўё сувда ўйнарди
Баргларининг шарпаси.
Саратон иссиғидан
Ёнарди еру осмон,
Тол тагини қўмсадим,
Ором олай деб шу он.
Сокин оққан ўша сув,
Қўшиқ айтарди толга:
«Сенинг мақтовларингни,
Куйлаяпман шамолга».
Соясин оромидан
Қалбимда кезгач кўклам;
Онам берган айронни,
Эсладим мен ўшал дам.

ЙУЛЛАР ЧОРЛАЙДИ

Йўлга чиқаман, йўллар,
Етаклайди тилакка.
Ҳар бир йўл улангандир
Томир каби юракка.
Кечиб уйқу-ғафлатдан,
Тонгни кутаман йўлда.
Келарми деб кўз тутар,
Қодирқул дўстим чўлда.
Бахтлисан, дўстим агар,
Кимлардир сени кутса.
Бироқ қайғудир сенга,
Танишларинг унутса.
Мен учрашсам дўст билан,
Кетар кўнглим ғубори.
Қалбимни ёритади
Дўст меҳрининг баҳори.
Йўлга чиқаман ҳар кун,
Дея кўнгил кетаркан;
Инсон умрининг ярми,
Дўст деб, йўлда ўтаркан.
Гарчанд бўлмаса улар,
Мен йўлга чиқармидим:
Тез борай деган умид—
Қушидай учармидим.
Яхшиямки сиз борсиз,
Уйғоқман дарё мисол.
Қаршилар мени ҳар кун,
Ҳавас қилгудек иқбол.

ТОНГ

Муборак этмоқда олам оқ тонгни,
Ҳар чинор баргига софлик бойланар.
Ғубордан тозалаб хаёлни, онгни,
Нурлар таратмоққа қуёш шайланар.
Сен эса тўшакка ўранмай такрор,
Тонгни қаршилашга тайёрла ўзни.
Тенгсиз бир тетиклик бахш этган наҳор —
Қувончига ташна қолдирма кўзни.

ЧУПОН

Кенг далалар қўйнига
Нурин сочганда қуёш,
Товланади биллурдай
Сувнинг тагидаги тош.
Ташнасин қондиргани
Қийик келар туш маҳал.
Байрам бўлар сув бўйи
Қакликлар сув ичган гал.
Шу булоқдан чанқоғин
Чўпон ҳам қондиради.
Кеч тушганда бунда у
Гулханин ёндиради.
Сўнгра яйраб юраги,
Айтади майин қўшиқ:
«Шу қишлоқда бир қиз бор,
Мен унга қалбдан ошиқ.
Тоғда ҳаво тозадир,
Ва булоқда сув тиниқ.
Уша қизни ҳеч қачон
Кўнгли бўлмасин синиқ.
Шу булоқ эмасмикан,
Дарамизнинг чин нақши:
Бир бора йиғлагандан,
Ун бора кулган яхши.
Сув олгани келса гар,
Уша қишлоқдаги қиз;
Совға қилардим қўзи,
Қўйим туққандир эгиз!!
Булоқ ернинг қўшиғин,
Айтиб оқади майин.
Кел, булоққа, чўпондай
Сен ҳам куйлашинг тайин!

ХАЁЛ

Вақт келиб, тарк айлагай
Сени ёшлик онлари.
Тарк айлар йигитликнинг
Шўх ва шан давронлари.
Белингдан кетар қувват,
Кўзлар ҳам тортар хира.
Интилиш билан уни
Қайтариб бўлмас сира.
Аммо хаёл доимо
Сен билан бирга бўлар.
Қалбингга жойлаб севинч,
Сен билан бирга кулар.
Шунинг учун ҳаётда
Хаёл яқин йўлдошдир.
Сўнгги дам ҳам у сенга
Суянчиғу бардошдир.

ЗОМИНДАГИ ЕТТИКЕЧУВ МАНЗАРАСИ

Зомин сафарига чиққанмисан сен,
Тиниқ булоқларга қўйганмисан лаб.
Тизмали тоғларга йўл олсам гар мен,
Тенгсиз туйғулардан жўш уради қалб.
Қаранг, само билан сўйлашар тоғлар.
Шулардир ўтмишнинг акси-садоси.
Минг йиллик арчалардан сўроқлайман,
«Қим бўлган бу тоғнинг катта бобоси?»

Улуғбек қалбидай тоза ва покдир,
Чўққига кўрк берган бу тоғлар қори.
Анов арча эмас, бўй чўзган мағрур,
Сулув Барчинойнинг севикли ёри.
Оҳ, улар ўтгандир кўҳна дунёдан,
Лекин яшамоқда арчалар ҳамон.
Мен тўйиб сипқорай тоғда зиёдан,
Ва унинг шаънига сўйлай бир дoston.

Дараларнинг ўлмас қўшиғин куйлаб,
Еттикечув сойи оқади бунда.
Тоққа чиққанда ой донодай ўйлаб,
Ҳавас билан сойга боқади бунда.
Эй, сокин тунларнинг маликаси — ой,
Бу тоғлар бошини тарк этма бир он.
Мен ҳам ўлка кездим, тинмай ҳойнаҳой
Аmmo бундай жойни кўрмадим ҳамон.

Мен ўзимни бунда танҳо сезмайман,
Ёнимда арчалар дўстимдек сўзлар.
«Қаклик уйқусини асло бузмайман!»
Сенга огоҳ берар тошда ёзувлар.
Сен Зомин томонга талпингин жўрам,
Осмон нурга тўла, тоғ ўт-ўланга.
Ёз билан ҳамоҳанг яшашни кўклам,
Сен сўзлаб берасан зийрак болангга.

Елкани босарди қилинажак иш,
Асабнинг торлари тортилган эди.

Уша кун чекингач ғам ила ташвиш,
Оқкўнгил ёшларга айландим худди.

Бир ёнда попукли какликлар сайрар,
Бир ёнда ўтлайди қўй билан қўзи.
Бургутлар қояда тумшуғин қайрар,
Ва кенгликка тийрак боқади кўзи.

Шаршара бу тоғнинг қайноқ қўшиғи,
Сен унга боқмасдан кетолмассан ҳеч.

Агар табиатнинг бўлсанг ошиғи,
Гўзаллик яшайди қалбада эрта-кеч.

Мен ҳам гўзалликка хуморман, хумор,
Хуморли юракда лолалар кулар.
Бундаги булоққа чўмилгин бир бор
Юракка ёпишган ғамлар ювилар.

Ўзни санашади тоғликлар бунда,
Қаноти қайрилмас бургутлар мисол.

Нурлари рақс этар арча учида,
Тунда тоғ бошига чиққанда ҳилол.

Қуён юрагига тушди таҳлика,
Қоядан кўчди бир увоқланган тош.
Булултар бу ерга солгач кўланка,
Кўринмай қолади уфқда қуёш.

Сен кўклам маҳали бўлсанг бир бора,
Осмондан ёмғирмас, қуйилар зарлар.

Ёмғирнинг шиддати ошса тобора,
Қаптар-у зоғларга тўлади ғорлар.

Нафис тебранади елда майсалар,
Бир олам завқ билан келганда баҳор.
Сой суви тошқиндир дейди кексалар,
Тоғларнинг бошидан аримаса қор.

Жаннат деб аталган Ўзбекистоннинг
Барқутдай баҳори дейман бу жойни.

Жуманбулбул айтган ўтли дostonнинг
Покиза анҳори дейман бу жойни.

Бу гўзал даранинг мраммар ҳавоси,
Бир умр жой олсин қоним ичида.

Илҳомим мезони илиниб турсин,
Минг йиллик арчанинг ўткир учида.
Кеч тушгач қайтдик биз Гулистон томон,
Бизларни кузатиб тоғ қолди мағрур.
Бу шеърни ёзишга илҳом бахш этган
Онамиз табиат мангу яшнаб тур!

ЎША ҚУН

Дунё ташвишларин унутиб бир зум,
Ўша кун денгизда чўмилдинг дилбар.
Қўзимда ўйнатиб ойдин таббассум,
Мармар тўлқинларга кўмилдинг дилбар.
Кенг само уммонга бағрини очиб,
Нозик эркалаш-чун ташаккур дерди.
Билмадим, ошиқми сенга, нур сочиб,
Қуёш ҳам денгизда чўмилар эди.

ОТАМ ИШЛАГАН ДАЛА

Пахтазор кўркидан яшнаган далам,
Гўё жаннатнинг бир яшил бўлаги.
Шунда умри кезиб, ташвиш, завқ ила—
Энтикиб ургандир отам юраги.

Шу ерни дегайман бахтим тимсоли,
Шамоли келтирар олам қўшигин.
Шу ер бор эканки, нонимдир тотли,
Кенг дунёга очгум қувонч эшигин.

Она-ернинг хушбўй ҳиди ва таъми,
Яшаш ишқи бўлиб кирар қонимга.
Пахтакорлик касбин ёнувчи шаъми—
Нурини сочади ўтган онингга.

Чумчуқ, чигирткалар сайраган пайкал
Отам насибасин дастурхонисан.
Юрагим талпинар сенга ҳар маҳал,
Ахир, сен «олтиннинг оқ» хирмонисан.

Қанча йироқ кетсам, келаман қайтиб,
Шу она тупроқни соғиниб ҳар дам.
Тонгдан кечга қадар ашула айтиб,—
Ишлаган Ватаним — бу менинг отам.

ҚАРАШИНГДАН

Сенинг қарашларингдан
Қўшиқ қуйилар тилга.
Қалбда ишқ оловланиб,
Қуёш қўнади қўлга.

Ёдга тушади шу чоқ
Ёшликнинг тўлқинлари.
Шеър деб ёнган кечалар
Ва шеърнинг талқинлари.

Қарасанг, тополмайман
Кўзни яширгани жой.
Гўё нурын шу кўзга
Ҳадя этган Қуёш, Ой.

Сенинг қарашларингдан
Чақнаб кетади юлдуз.
Ёнаман, шундай онга
Тополмай монанд бир сўз.

СЕНИ СҮРОҚЛАР

Қишнинг изғирини эсарди тинмай,
Сукунат қўйнига чўмганди боғлар.
Шундай дамлар мени ҳолимга қўймай,
Сени ёдга солар, сени сўроқлар.

Баҳор кунларини бўларми суймай,
Ям-яшил тўнини кияди боғлар.
Шундай дамлар мени ҳолимга қўймай
Сени ёдга солар, сени сўроқлар.

Ёзнинг хислатига қоламиз тўймай,
Узум шарбатидан—шарбат дудоқлар.
Шундай дамлар мени ҳолимга қўймай
Сени ёдга солар, сени сўроқлар.

Кузни куйлаб, чўпон лабга қўяр най,
Сут юзини қоплар тотли қаймоқлар.
Шундай дамлар мени ҳолимга қўймай,
Сени ёдга солар, сени сўроқлар.

ОНА КАФТИ

Еш эдик у маҳали,
Қанот бўлса учардик.
Чанқаганда онамиз
Кафтидан сув ичардик.
Рост гапни айтсак, шунда—
Юракка нур тўларди.
Бундай лаззатни фақат
Сув ичганлар биларди.
Геолог бўлдим, ўсгач
Йўлни солдим ён тоққа.
Ва дуч келдим ўша кун
Тоғда тиниқ булоққа.
Ташналик ортган эди
Ёз қуёшин тафтидан.
Булоқданмас, гўё сув—
Ичдим онам кафтидан.

ИККИНЧИ УМР

Уни кўрсам ўйга толардим,
Ушбу гапни айтарди мағрур:
«Яшаш завқин билиб олардим,
Гар икки бор берилса умр» .
Шу сўзларни айтганда Мусо
Ҳис этмасди юракдан бир он:
Бир берилган умрни ҳатто
Эплай олмай бўлганин сарсон.

ТЕРАК ЁНИДА

Кўк узра санчилган терак ёнига —
Келдим, қўлда созу юракда қўшиқ.
Шодлиги сиғмайин оппоқ танига,
Куйлаб кетди терак мисоли ошиқ.
Кўк узра санчилган терак ёнига —
Келдим қўлда арра ва болта ушлаб.
Алами сиғмайин оппоқ танига,
Фарёд қилди терак одамга ўхшаб.

МЕҲМОН

Меҳмон келса уйингга
Қарар қошу қавоққа.
Шундай дам ўхшаб тургин
Қайноқ тиниқ булоққа.
Энг латиф сўзлар билан
Кўнглин кўтар шундай он.
Қайта келмасдир балки,
Кенг уйингга ул меҳмон.

ТУШЛАРИГА ҚИРАР

Тулпорни ујрдан олди айириб,
Оғилга бойлашди, кўзида олов.
Тунда тушларига киради ҳадеб,
Шамол каби учган ўша кенг яйлов.
Шаҳар томон келди қишлоқлик Сабир,
Ешларга ҳуқуқдан бергани сабоқ.
Тунда тушларига кирарди бир-бир,
Подаси ўтлаган ям-яшил қишлоқ.

ИСТАК

Истагим эди дўстлар,
Сирдарёга бир боқиш;
Чопқир тўлқинлар билан
Беллашиб, бирга оқиш.
Қуллуқ, ниятга етдим,
Қўй боқдим қирғоғида.
Сўнмас шуъла бўлди у,
Қўзларим ардоғида.
Истагим эди дўстлар,
Юлдузларга учмоқлик.
Шу юлдузлар нурини
Одамларга сочмоқлик.
Қутлуғ ниятга етдим,
Учдим юлдузлар аро.
Лекин барча юлдуздан
Она-ер бўлди аъло.
Истак эди, кун келиб,
Сени топсам қоракўз,
Шошиб қолсам розийдим
Таърифингга топмай сўз.
Қуллуқ, ниятга етдим,
Қалбим айладинг мафтун.
Сенсиз дунё торлигин
Англаб олдим ушбу кун.

ДЕҲҚОН ҚЎШИҒИ

(Норбек Қаюмовга)
(халқ йўлида)

Гул барги танга-танга,
Жоним фидо Ватанга.
Меҳнатимнинг сурури,
Қалбга берар аланга.
Чўғдай қирдаги лолам,
Жаранглидир пиёлам.
Унутма, тандир нонин —
Ширин қилган шу далам.
Қиз сочини тарагай,
Сўнг оқ рўмол ўрагай.
Ўтиб қолсанг пайкалдан
Кетма, менга қарамай.
Осмондаги ой гўзал,
Тунда оққан сой гўзал.
Мактуб йўлласанг агар,
Мен ҳам ёзардим ғазал.
Тоғ кўтарар тўшида,
Йигитлар қирқ ёшида.
Ялқов номин олмагин,
Колхозимиз ишида.
Юрагимнинг уриши,
Гўё толмас бахт қуши.
Кимёни дейди деҳқон,
Ернинг хамиртуруши.
Хушбўй райҳон терганман,
Фотимага берганман.
Ёз бўйи эгатларда
Қуёш билан юрганман.
Термиламан ёрса қор,
Қорда оқ нон иси бор.

Ерга уруғ сочаман
Майин кулганда баҳор.
Кўкдан ёмғир томчилар
Дилнинг қулфи очилар.
Умидга етай деган,
Ғайрат отин қамчилар.
Пайкал узра тураман
Олимдай ўй сураман.
Бахтим қалдирғочини
Мен баҳорда кўраман.
Ғўза гули бир дoston,
Дея айтар ел ҳар он.
Толиққанда интилгум,
Серсоя шийпон томон.
Ичганмисиз сиз қумрон,
Дилдан кетсин деб армон!
Менинг орзум ушалар,
Кўчадан ўтса карвон.

ОТАЖОН

Уйладинг, турмушда бўлмасин ками,
Доим ёңиб турсин уйнинг шами,
Бу кун ижод ҳисси қийнайди мана,
Шундай дам ўғлингни қўлла, отажон!

Ажратиб ол дединг яхши-ёмонни,
Яхшилар сафида кўрдим имонни,
Ва лекин баъзилар ёндирар жонни,
Шундай дам ўғлингни қўлла, отажон!

Толиқиб қолганча қил дединг меҳнат,
Ҳам тунги уйқудан топ дединг лаззат,
Лекин бир туҳмат сўз эди бешафқат,
Шундай дам ўғлингни қўлла, отажон!

Юртим қутламоқда букун бахтимни,
Сиздан яширмайин қўлда нақтимни,
Кимдир туширмоқчи бўлар шахтимни,
Шундай дам ўғлингни қўлла, отажон!

Ю Р А Г И М

Теграмда тинмасдан айланар дунё,
Ўтиб бормоқдадир ёшлик онлари.
Не бахт, кўзларимга тўлдиран зиё,
Хирмонда уйилган деҳқон донлари.
Шу деҳқон завқини қучсин тилагим.
Менга қувват бергин, қайноқ юрагим.

Соғиндим қишлоғим, сенда қолайин,
Бошгинамга тегиб турсин кенг осмон.
Юлдузлар сирини билиб олайин,
Кўклам ёмғиридан тинглайин дoston.
Ер шарин қуёшга кўтар билагим,
Менга қувват бергин қайноқ юрагим.

Юзларда табассум бўлиб турайин,
Эзгу сўзларимни айтиб элимга.
Ёр кўзида фақат шодлик кўрайин,
Ҳаёт жаранг берсин бийрон тилимга.
Шавкатли Ватаним бўлсин тирагим,
Менга қувват бергин қайноқ юрагим.

Гуллардан гулларга қўнган капалак
Чаманлар атрини сочсин оламга.
Умид тулпорини келтирсин бешак
Ўтаётган онлар ҳар бир одамга.
Фақат одамларга бўлсин керагим,
Менга қувват бергин, қайноқ юрагим.

ШЕЪР УЌИЙИН

Ял-ял ёнар унда буғдой бошоғи,
Онанинг бешикка эгилган чоғи —
Эрта тонг соғилган сутнинг қаймоғи,
Тушларимга кирган қизнинг ёноғи,
Шеъримда куйланган,
Тингланг, ўқийин!

Тандирдан узилган иссиққина нон,
Бобом меҳнатидан юксалган хирмон,
Тириклик зангини чалган қайноқ қон,
Бахтга етаклаган завққа тўла он.
Шеъримда куйланган,
Тингланг, ўқийин.

Йигит хафа қилган қизнинг армони,
Ишга буюргувчи ота фармони,
Баҳорни мадҳ этган турна карвони
Чўққига элтувчи обрў нарвони
Шеъримда куйланган,
Тингланг, ўқийин.

Садоқатли дўстга ташна бўлганим
Эртак, дostonларга ошно бўлганим,
Баҳорги дарёдай тошиб, тўлганим,
Баъзан ғамга тўлиб, баъзан кулганим,
Шеъримда куйланган,
Тингланг, ўқийин.

Севинчга бўшатсин ўрнини қайғу,
Булутлар бошингга бўлсин оқ парқу,
Бир зумга кўзларни тарк этсин уйқу,
Танамда бўғилиб қолмасин туйғу,
Тингланг, шеър ўқийин!

МИРЗАЧУЛ ОВОЗИ

(Қасида дostonдан парчалар)

УЧИНЧИ ҚУШИҚ

Сирдарё

Иш қилишдан тўхтасак — яшашдан тўх-
таймиз.

Б. ШОУ.

Мен Сирдарё ўғлиман, мен Сирдарё ошиғи,
Кумушранг тўлқинида Тянь-Шаннинг қўшиғи.
Чўққиларнинг оқ қори унга меҳрибон доя,
Пахтакорлар шуҳрати эртак, дoston, ҳикоя.
Уни Навоий бобом ғазалларда куйлади,
Қувғин Машраб дардини шу дарёга сўйлади.
Мен юлғунзор қўйнида айтдим унга афсона,
Қирғоққа бош уриши бўлди менга тарона.
Минг йиллар тулпор отдай чопди Оролга қараб,
Офтобнинг олтин нури турди ёлини тараб.
Нозли бир келинчақдай зўр эди ҳаяжони,
Ундан бўса ололмай кетди чўлнинг дармони.
Зулматдай оқшомлардан олган каби ҳадсиз
кўч,
Тунлар ялтирар эди мисли қинсиз бир қилич.
Йигитлик қувватини минг йил урди қирғоққа,
Бойлигин олиб кетди узоққа — Орол ёққа.
Мен-чи, унинг бўйича ўсдим пойи-пиёда,
Отам ҳам шунда ўсган боқиб сонсиз қўй-пода.
Онам эртак айтарди: «Сув тагидан қум оқар,
Сув бўйига жийда эк, шигил-шигил гул тақар.
Мадад олиб чашмадан дарё топар куч ва қут,
Юлдузларга етолмай сувга йиғлайди булут».
Кокилини бир замон шунда ювган Барчиной,
От суғориб Алпомиш тақиб олган ўқ ва ёй.

Қалдирғочлар соғиниб, келган Нилнинг
бошидан,
Тасбеҳ тутдим отамга шу дарёнинг тошидан.
Бўлмаса гар Сирдарё, дер: «Осиё — юраксиз»,
Магарки у бўлмаса ман қолардим тилаксиз.
Шундан отам нақл этиб, «Юлдуз йироқ
деганлар,
Биз ухлаган маҳал ҳам дарё уйғоқ», деганлар.
Орзум шулки, дунёда олайн сендан сабоқ,
Нотинч уйқудан кўра бўлай сен каби уйғоқ.
Мамлакатнинг Фарбида борар эди ўтли жанг,
Душманга нафрат билан отарди ташвишли
тонг.

Зуғум қилган чоғида панжаси қон немислар,
Фарҳод ГЭС қурилишин бошлаб юбордик
бизлар.

Бекободнинг ёнида тўғон солдик дарёга,
Чўллар сувга тўлсин, деб, ва ҳар хона зиёга.
Битта муштга айланди — шарқ гули
Ўзбекистон,

Бир бармоғи Фарғона, бир бармоғи Андижон.
Шу она-ер тақдирин намоён этмоқ учун,
Фарҳоддан қудрат олган шерлар кўрсатди
кучин.

Жиловни қўлга олмай бедовга минмас одам,
Сув юрмаса измингда чўллар бўлгайми
кўркем!

Денгиз каби улуғ халқ қурганда Фарҳод
ГЭСин,

Тарих билмас саботда синаб, тоблатди ўзин.
Иккиланиш туйғуси илдиз отса хаёлда,
Ора йўлларда қолди, одам етмай иқболга.
Қайноқ бир орзу эди Фарҳод ГЭСин

қурмоқлик,
ГОЭЛРО қудратини яйдоқ чўлда кўрмоқлик.
Халққа бош-қош бўлди Юсуповнинг ўзлари.

Билакларга куч берди Йўлдош ота сўзлари.
Ҳалимахон қўшиғи зафарларга чорлади,
Мукаррама рақсидан кўзларда нур порлади.
Қаранг, она «Ширинсой» оқди чўлнинг

қўйнига,
Барча шодмон гўёки Фарҳод Ширин тўйида.
Сув келмоқда қаранглар, қаранг, келмоқдадир
бахг,

Ўзбек элин қудрати қаранг, келмоқдадир нахт.
«Оқ олтин»нинг тоғлари «Ширинсой»дан
келмоқда,

Элнинг яшил боғлари «Ширинсой»дан
келмоқда.

Қафтларига сув олган оппоқ сочли отахон,
Сувни юзига суртар, боладай уриб хандон.
Ўркачли тўлқинига кокиллари ювган қиз,
Тунда кўркам тушини сувга сўзлайди бу кез.
Чўмилмоқда болалар ечиб кўйлак-иштонни,
Қувончидан оналар унутган кенг жаҳонни.
Етимнинг нонин олмай, балки унга нон берган,
Нонни эмас, ҳаттоки, ҳарорат-ла қон берган
Халқимиз Сирдарёга солган маҳали тўғон,
Билар эдик бу дарё ройиш беришин ул он.
Энди у чўлга баҳор келтиради бегумон,
Пойгадаги от мисол жўшар томирида қон.
Бир фидойи йигитдай чўлга хизмат этади,
Шоирлар-чи, шаънига шундай қўшиқ битади:
«Чўлга ҳаёт бахш этиб оқди, она Сирдарё,
Қақроқ ерларга гуллар тақди, она Сирдарё.
Қарчиғай йигитлару толмас билак қизларга
Қуёш мисоли кулиб, боқди она Сирдарё.
Кўкси асрлар бўйи нурга интизор чўлга —
Юлдуздай минглаб чироқ ёқди, она Сирдарё.
Дўстлик ҳароратидан, қардошлик қудратидан,
Истиқболнинг йўлига чиқди, она Сирдарё!»
Яна эл «Нур мироби» номин берди бизларга,

Фарҳод ГЭСининг нури кўчганида кўзларга.
Қисқа фурсат ўтмасдан буюк иш бўлди ижро,
Шу ГЭСининг қувватида Ўзбекистон жобажо.
Раъно отлиқ шоира тутиб нур янглиғ қалам,
Чўл райҳони ҳақида шеър битди эрта кўклам.
«Айт-чи, райҳон, нимасан, қизлар

кипригимисан?

Ё дилни пайванд этган севги кўпригимисан?

Ёки кўкдан узилган юлдуз шуъласимисан?

Ёки ишқдан маст бўлган ёр ашуласимисан?

Нимасан, айтгин ўзинг, гўзаллик рамзи

райҳон?

Райҳон дер: «Мен сув меҳрин куйлаб

тургувчи дўстон».

ТУРТИНЧИ ҚУШИҚ

Ёшлик

Ёшлик, бу — орзу. Бу — истиқболнинг бошланиши.

Нозим ҲИКМАТ.

Ёшлик учун бегона қўрқинч, ҳадик ва хатар,
Ер сўзлар, қулоқ солгин, эй, ёшлигим,
биродар:
«Қалбимнинг гавҳаридир кўзингнинг оқ-
қораси,
Аслида мендан пайдо бўлган инсон боласи.
Сочлари ирмоғимнинг тошиб, қайнаб оқиши,
Лаблари гул-лоламнинг нафис кулиб боқиши.
Майсамнинг шабнамидир киприкдаги севинч-
ёш.
Ортиқча бир тўнкадир ким гар бўлса бағри
тош.
Ҳимолай ва Эльбрус толмас икки елкамдир,
Уюлган «олтин тоғ»лар денгизимда елкандир.
Даралар ва кенг сойлар тинмас қалбим
сарвари,
Тупроғимнинг ҳар қисми деҳқон бобом
гавҳари».
Аммо Мирзачўл ери — лол, сўзламас бу қадар.
Қандай гапирсин ахир таҳқир бўлиб ётса гар.
Жой олсин десанг бу ер бўлиқ ер қаторидан,
Баҳра олмоғи лозим у ёшлик баҳоридан.
Вужудим тўлқин уриб, томиримда жўшди қон,
Ёшлик парвоз айлагач бу поёнсиз чўл томон.
Куйга тўлган ёшликни, айтинг, севмаган ким
бор?
У дарёдай тошқину, баҳор каби беғубор.
У гуллар тили билан чўлларни сўзлатади,
Ганжу хазинасини инсонга юзлатади.

Пайдо қилар томчидан тўлқин отар уммонни,
Пайдо қилар сўзлардан ҳикмат тўла дostonни.
Керак бўлди бу чўлга навқиронлик олови,
Кел, Ховосда порлаб тур, комсомолим

ялови.

Бунёд этмоқ қўшиғи ярашар тилларингга,
Гулзорга зор бўлган чўл кўз тикар

йўлларингга.

Даъват этди партиям¹ сени Мирзо чўлига,
Юрагингни Данкодай олиб келгин қўлингга.
Сенга бўлсин шоирнинг энг ардоқли каломи,
Ахир сенинг қудратинг табиатнинг инъоми.
Ижодингиз меваси янги кон, янги шаҳар,
Сизсиз маршал ёнида фидойи турган аскар.
Андижон йигитлари, қаранг, турар разъездда,
Яна Қарши томондан ёшлар келди поездда.
«Салом, чўл!»— деди ёшлар,— сенга меҳр

буюқдир,

Яратиш ишқи билан ўтган йиллар суюқдир.
Чаманга айланасан, бизнинг толмас биладан.
Тўзонлар қайтаролмас бизни учқур тилакдан.
Юрагимиз кафилдир, чўлдан кетгунча доғлар,
Қасам ичиб айтамыз, бунда барқ урар боғлар.
Ахир жангда Ватан деб, биз кўрсатган

жасорат,

Жаҳон халқи қалбига солмадимиз ҳарорат?!
Ғанимни еримиздан ҳеч ким биздай қуволмас,
Ленин берган бу юртни ҳеч ким биздай

севолмас.

Шу севгимиз туфайли Олтой билан Сибирга
Баҳор гулларин элтдик ўт ёшлик билан бирга.
Бугун ғайратимизни чўл айлағай имтиҳон,

---

¹ 1949 йилда Ўзбекистон Компартиясининг X съезидан кейин Мирзачўлда ишлаш ва яшаб қолиш учун 10 мингдан ортиқ комсомол-ёшлар келган.

Тикан, шўра ўрнини эгаллар жамбил, райҳон.
Шундай бошланди дўстим, бу чўлнинг

ободлиги,

Ешлар — таянчим деган отахонлар шодлиги.

Қояларга қанотсиз учиб чиқолмас бургут,

Чўлга ҳавас бўлмаса бўстон яратмас йигит.

Ерда қуёш ёндирдинг, — бу қуёш Фарҳод

ГЭСи,

Ва саҳродан сурилди ташналикнинг туйғуси.

Муҳиддин Карим ўғли Абдуллаев Ғайбулла,

Йигитликнинг қудратин чўлда этди ашула.

Кейинчалик бир шоир чўлда Шарофат¹ қизга,

Ҳаяжондан шеър тўқиб ўқиб берганди бизга:

«Сен деганда Шарофат, қалбда қайнар

куйларим,

Қаноти ипак мисол майин бўлган ўйларим.

Пахта қадри қимматинг, жони-жаҳонингми,
айт?

Ёки қалбинг риштаси ва ё достонингми, айт?

Севинчинг денгизмиди, орзуинг чексизмиди,

Юрагинг ҳам чўл каби кенгмиди, тенгсизмиди?

Чўл иссиғи дейдилар, тер чиқар пешонадан,

Пахта ирмоғи тошар, сен етказган шонадан».

Мадҳинг ёзар эканман, кўксимдадир ишчан

қўл,

Оловқалб комсомолим, шеърим қаҳрамони

бўл.

---

¹ Шарофат Бозорова — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

БЕШИНЧИ ҚҰШИҚ

Одамлар оқими ва пахта хирмони

Бахтнинг энг зарур шarti — меҳнат.

А. ТОЛСТОЙ.

Нақл этган донишлар: «Бахт топар одам
ишдан,
Чеҳра пардози қошдан, қаср пардози тошдан».
Қадимги яйдоқ чўлнинг пардози-чи, одамдан,
Она-ер табаррукдир, одам босган қадамдан.
Эринмай юрак рангин она-ерга кўчирса,
Орзу қушин иқболга оппоқ тонгда учирса.
Донга тўлар омборлар, юксалар пахта хирмон,
Шунда қалбдан дегаймиз раҳмат сенга, эй,
инсон!

Шу шижоат эгаси келмоқда чўл бағрига,
Мақсадлари бу ерни айлаш пахта наҳрига
Партия чақириги янги ерга чорлади,
Ҳар чўлқувар қалбида сабот ўти порлади.
Бошинг узра табиат агар сочса зўр тўфон,
Ўзинг келган томонга жўнаб қолма бундай он.
Чўлдаги ҳадсиз заҳмат сенга келмаса малол,
Шунда кутгайдир сени ҳурмат, шараф ва
иқбол.

Айт, ким кўрган ғойибдан келганин катта
довруғ?

Ёқмагайсан ўзингга бўлмаса ният улуг.
Пахтажон, бу жозибанг, юракдаги тўлқининг,
Пахтажон, бу паймонанг, меҳринг ила
ёлқининг.

Шуни дея чўлда сен қулочни ёзаберсанг,
Олтинга айланади темирларда қотган занг.
Кўрмай туриб бу даштни чаман деганлар
бўлган,

Минмай туриб бедовни саман деганлар бўлган.
Беллашганда карвоннинг фақат олдида юрган,

Толе отини фақат катта майдонда сурган
Пахтакорни севажак юлдуздай кўҳна саҳро,
Ўтмишнинг доғларидан юзлари бўлиб қаро.
Мирзачўлнинг қўйнига беллашганлар

келдилар,

Пахта билан бир умр тиллашганлар келдилар.
Сен эмасми пахтажон, қайноқ юрак илҳоми?
Сен эмасми, толганда тани-жоним ороми?
Баҳор бўлиб, гул бўлиб кирдинг

тилакларимга,

Бир ҳадсиз қувват бердинг тинмас

билакларимга.

Тонгдай умидимга сен ёлқин бўлиб турибсан,
Ёқимли севинчимга тўлқин бўлиб турибсан.
Шу важдан қалбим узра оппоқ нурдай

тўлгансан,

Ёз кунлари мен билан, қуёш билан бўлгансан.
Бугун сенсан юракнинг тўрига кўчган нақшим.
Ой тўлишган кунлари севиниб кўрган тушим.
Сен бўласан чўл уфқин олтинланган этаги,
Эҳтиросли баҳшининг суйиб айтган эртаги.
Ям-яшил баргларингни кулиб тутсанг қуёшга,
Шу зум ўрин қолмагай шоирона қиёсга.
Тунлар осмон қўйнида ошиқмай ой сузганда,
Қоши ўсмали қизлар гулингга хат ёзганда.
Тенгсиз бир қувонч билан мафтун айладинг

мени,

Сенсиз шуҳратни билмас пахтакорлар Ватани.
Сен меҳримни шонадай маржон-маржон

осгансан,

Қошим остида турган кипригимда ўсгансан.
Қуёш «буровга» олиб олов сочган паллалар,
Инжуга чўмилтириб айтганман мен яллалар.
Хаёлим шамол бўлиб тинмай эсган бошингда,
Кўзларим ёғду сочган ул муборақ қошингда.
Кўсакка кўчганида жарангдор кулгуларим,

Тола бўлиб очилган садафдай туйғуларим.
Орзуларим айланган кўкни ўпган хирмонга,
Турнақатор ўйларим ўхшаб кетган карвонга.
Лолахон¹ кулгуларин ерга кўчирди бунда,
Назира² бахт қушини кўкка учирди бунда.
Бахтли одамнинг номи севиб олинар тилга,
Абдурахмон³ овози чўлдан ёйилди элга.
Унинг ўзи олимдир, унинг ўзи донишмаид,
Қуёш билан уйғонар, она-ерга чин фарзанд.
Кўшилганми ҳеч қачон кўзнинг оқи-қораси?
Чўлдир старт майдони, синалар эр сараси.
Аммо дала саботни айлагач ҳар кун талаб,
Ховоснинг шамолидан ёрилганда момиқ лаб.
Кўнгилнинг бир четига чўкиб қолган азият
Ғов бўлди, тўғон бўлди қанот қоқса соф ният.
Бойишнинг орзусида томорқа сўраганлар
Нафрат қўлига чўкди уролмасдан бир лангар.
Эл дейдики, ялқовлар тополмагай дурдона,
Чиқолмагай тоғларга, теролмагай дўлона.
Заҳмат билан фароғат етказар бахтга эрни,
«Онажоним» деган у бойлик — тимсоли ерни.
Қурашгали майдонга тушдингми, ғайрат қил,
бас,
Дўппи келиб қолди тор деганлар мард
саналмас.

---

^{1, 2, 3} Лолахон Эрбўтаева, Назира Йўлдошева, Абдурахмон Султонов — Социалистик меҳнат Қаҳрамонлари.

ОЛТИНЧИ ҚУШИҚ

Қайроққум сув омбори

Ҳар биримиз ўз ишларимизнинг фарзандларимиз.

М. СЕРВАНТЕС.

...Бугунги бош масала — Қайроққум сув омбори,

Удир Мирзо даштининг ҳам бойлиги, баҳори.

Шу мақсадда ота халқ қайтадан солиб

тўғон,

Қайроққум сув омборин бунёд этди ул замон.

Шу кун дўстлик қудратин олиб учди шўх бода,

Тожиқ халқи номидан шеър айтгач

Турсунзода.¹

«Даъват этдик сайлимизга барча дўстларни,

Бирга тўсиб Сир йўлини қучдик зафарни.

Дарё суви баланд тоғдан ошиб келса ҳам,

Узоқ йўлни писанд қилмай шошиб келса ҳам.

Ахир одам қудратига бошин қилди ҳам,

Сирдарёни ҳамма билар бу дарё машҳур,

Унинг ҳаёт суви қардош халқларга манзур.

Қирғоқлари чароғондир, ярақлайди нур,

Тожикистон, Ўзбекистон энди серобдир.

Ташна қозоқ чўлларининг лаби гулобдир...»

Ўзбек элин номидан топшириб қизғин салом.

Меҳнат аҳлига боқиб шеър айтди Ғафур

Ғулом:

«Халқимизнинг минг йил оша кечган тарихи

Озодликнинг, нур ва сувнинг дostonларидир.

Фарҳодларнинг, Ширинларнинг кураш

мазмунни

¹ 1956 йил 8 апрелда Қайроққум ГЭСи қурувчиларининг митинги бўлади. Митингда М. Турсунзода, Ғ. Ғулом шеър ўқиганлар.

Орзуларда яратилган бўстонларидир.
Сирдарёдир бу водийнинг дилда томири,
Баракаси, хазинаси, қуввати, жони.
Сирдарёдир бу ердаги қадим халқларнинг,
Ишонгани, қувонгани, Ганжиравони.
Сирдарёдан бу водийда бахмалдек кўклам,
Сирдарёдан жонлиларнинг вужудида нам.
Сирдарёда миннатдордир ўзбек, тожик ҳам,
Замонамиз маърифатин донишмандлигин.
Тимсолидир икки қўшни республикамиз,
Ўтмиш билан, ҳозир билан, келажак билан,
Умид билан, меҳнат билан доим биттамиз.
Исфайрамда, Мирзачўлда юз минг гектар ер,
Янги-янги боғи-бўстон бўлиб қолади.
Авлодларнинг ўқийдиган китобларида,
Оталарнинг иши дoston бўлиб қолади».
Мирзачўлнинг жанубига инжу келди, нур
келди,
Ҳар тўлқини хазина-ю, ҳар томчиси дур келди.
Энди кийинтиргаймиз олам аҳли пахтага,
Башар олқиш айтажак пахтакорнинг бахтига.

МУНДАРИЖА

Она ер	3
Дон	4
Баҳор қўшиғин айтиб кел!	6
Учиб бормоқда катер	7
Сўқмоқ	8
Сайхонликда	9
Гўзал Ховосим (қўшиқ)	10
Ариқ бўйида	11
Йўллар чорлайди	12
Тонг	13
Чўпон	14
Хаёл : :	15
Зоминдаги Еттикечув манзараси	16
Уша кун	19
Отам ишлаган дала	20
Қарашигдан	21
Сени сўроқлар	22
Она кафти	23
Иккинчи умр	24
Терак ёнида	25
Меҳмон	26
Тушларга кирар	27
Истак	28
Деҳқон қўшиғи (халқ йўлида)	29
Отажон	31
Юрагим	32
Шеър ўқийин	33
Мирзачўл овози (қасида дostonдан парчалар)	34

Ҳамроқул Ризо.

Зангори дарё. (Шеърлар). Т. «Ёш
гвардия», 1983.— 48б.

Ризо Ҳамракул. Голубая река.

Уз2

На узбекском языке

ХАМРОКУЛ РИЗО

ЗЕЛЕНАЯ РЕКА

Стихи

Редакторлар: Тўлқин, Ф. Зондждонова
Рассом Б. Маҳкамов
Расмлар редактори Х. Рахмтуллаев
Техн. редактор Л. Буркина
Корректор С. Сайдолимов

ИБ № 1222

Теришга берилди 6.01.1983 й. Босишга рухсат этилди
15.02.1983 й. Р—01128. Формати 70×90^{1/32}. 1-босма қоғозга
«Литературная» гарнитурда юқори босма усулида бо-
силди. Босма листи 1,5. Шартли босма листи 1,75.
Нашр листи 1,34. Тиражи 5000. Буюртма № 35. Шарт-
нома 23—82. Баҳоси 15 т.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети «Еш гвардия»
нашриёти. Тошкент 700129. Навоий кўчаси, 30.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Нашриётлар,
полиграфия ва китоб савдоси ишлари бўйича Давлат
Комитети Тошкент «Матбуот» полиграфия ишлаб чи-
қариш бирлашмасига қарашли 2-босмахона. Янгийўл
Самарқанд кўчаси, 44.